

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR FAKÜLTESİ
MÜZİK BİLİMLERİ BÖLÜMÜ

FLÜT AİLESİNİN TARİHİ VE ANATOMİSİ
(History and anatomy of the flute family)

LİSANS TEZİ

Hatice ÇİĞDEM

Danışman: Doç. Dr. Yılmaz KAHYAOĞLU

Erzurum

Haziran , 2025

ÖZ

LİSANS TEZİ

FLÜT AİLESİNİN TARİHİ VE ANATOMİSİ ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Hatice ÇİĞDEM

Haziran-2025, 40 sayfa

Amaç: Bu çalışmanın amacı, flüt ailesinin tarihsel gelişimini ve anatomik yapısını detaylı bir şekilde inceleyerek, enstrümanın müzik tarihindeki yerini ve fiziksel özelliklerini ortaya koymaktır. Flütün farklı dönemlerde geçirdiği değişimler ile tasarım ve malzeme açısından anatomik yapısının nasıl evrildiği analiz edilecektir. Böylece, flütün hem tarihsel hem de yapısal yönleriyle müzik performansına ve pedagojisine katkıları daha iyi anlaşılabilecektir.

Yöntem: Kaynaklar incelenerek betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamında flüt ailesinin tarihsel gelişimi, yapısal özellikleri ve anatomisi incelenmiştir. Flütün tarih öncesinden günümüze uzanan süreçte çeşitli değişimler geçirdiği, özellikle Barok dönemden itibaren mekanik ve akort problemlerinin yapımcılar tarafından çözülmeye çalışıldığı belirlenmiştir. Başlangıçta tek parçadan oluşan flütün, zamanla çok parçalı ve anahtarlı bir yapıya kavuştuğu, bu sayede ses üretiminde daha fazla kontrol sağlandığı görülmüştür. Malzeme ve tasarımın flütün ses kalitesi üzerinde önemli etkileri olduğu, modern dönemlerde ise mikrotonal teknikler ve ergonomik tasarımlarla flütün gelişmeye devam ettiği tespit edilmiştir. Ayrıca flütün orkestra içindeki rolünün eşlikten solo çalgıya doğru evrildiği ve bu değişimin teknik gelişmelerle paralel gerçekleştiği ortaya konmuştur.

Sonuç: Flüt ailesi, tarihsel süreç boyunca gerek çalgı yapım teknolojilerindeki yenilikler gerekse müzikal zevklerin değişimiyle sürekli evrilerek günümüze ulaşmıştır. İlk örnekleri kemik ve kamıştan yontulan basit nefes borularından ibaretken, Orta Çağ'dan Rönesans'a geçişte barok traverso formuna, 19. yüzyılda ise Theobald Boehm'in silindirik gövdeli ve mekanik klaps-sistemli modern flüt tasarımına dönüşmüştür. Bu evrim, çalgının akustik verimini artırmış, ses hacmini genişletmiş ve enstrümanın orkestradaki rolünü belirginleştirmiştir.

Anahtar Kelimeler: Enstrüman, müzik eğitimi, motivasyon, öz güven, Tutum,

ABSTRACT

UNDERGRADUATE THESIS

A STUDY ON THE HISTORY AND ANATOMY OF THE FLUTE FAMILY

Hatice ÇİĞDEM

June 2025, 40 pages

Purpose: The aim of this study is to examine the historical development and anatomical structure of the flute family in detail, to reveal the place of the instrument in the history of music and its physical properties. The changes that the flute has gone through in different periods and how its anatomical structure has evolved in terms of design and materials will be analyzed. Thus, the contributions of the flute to music performance and pedagogy, both historically and structurally, will be better understood.

Method: Descriptive research method was used by examining the sources.

Findings: The historical development, structural features and anatomy of the flute family were examined within the scope of the research. It was determined that the flute has undergone various changes from prehistory to the present day, and especially since the Baroque period, its mechanical and tuning problems have been tried to be solved by the manufacturers. It was observed that the flute, which initially consisted of a single piece, has acquired a multi-piece and keyed structure over time, thus providing more control in sound production. It was determined that material and design have significant effects on the sound quality of the flute, and that the flute has continued to develop with microtonal techniques and ergonomic designs in modern times. It was also revealed that the role of the flute in the orchestra has evolved from accompaniment to solo instrument, and that this change has occurred in parallel with technical developments.

Keywords: Instrument, music education, motivation, self-confidence, attitude

İÇİNDEKİLER

MÜZİK BİLİMLERİ BÖLÜMÜ	I
KABUL VE ONAY TUTANAĞI	I
ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	II
TEŞEKKÜR	III
ÖZ	IV
ABSTRACT	V
UNDERGRADUATE THESIS	V
A STUDY ON THE HISTORY AND ANATOMY OF THE FLUTE FAMILY	V
İÇİNDEKİLER	VI
ŞEKİLLER DİZİNİ	VIII
BİRİNCİ BÖLÜM	1
Giriş	1
Problem Durumu	3
Problem Cümlesi	4
Alt Problemler	4
Araştırmanın problemi doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:	4
Araştırmanın Amacı	4
Araştırmanın Önemi	4
Varsayımlar	5
Sınırlılıklar	5
Kuramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar	9
Flüt Ailesinin Tarihsel Gelişimi	10
Tarih Öncesi Flüt	10
Antik Dönem	11
Orta Çağ'da Flüt	11
Rönesans Dönemi	12
Barok Dönem'de Flüt	13
Klasik Dönem'de Flüt	16
Theobald Boehm ve Boehm Sistem Flüt Boehm	17
Boehm Flütün Flüt Kullanımına Etkileri ve Romantik Dönem	20
Flütlerin Türleri ;	21
İKİNCİ BÖLÜM	22
Araştırmanın Veri Kaynakları	23

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenilirliği	23
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	24
Bulgular	24
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	25
Sonuç ve Öneriler	25
Sonuçlar.....	25
Öneriler	26
KAYNAKÇA	27
ÖZGEÇMİŞ.....	30

KAYNAKÇA

- Akıncı, Ç. (1994). *Yan flüt tekniği ve flüt dağarının incelenmesi*. (Tez No.35945) [Yüksek Lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi.
- Burkart, L. (2000). *Modern Flüt Mekanizmasının Evrimi*. Burkart Flüt Yayınları.
- Boehm, T. (1908). *Flüt ve flütçü* (D.C. Miller, Çev.). Savage Press. (Orijinal eser 1871 yılında yayımlanmıştır).
- Boehm, T. (1882). *Flütlerin yapımı üzerine bir deneme: En son geliştirmelerin tarihi ve açıklaması ile nefesli çalgıların yapımında uygulanan akustik ilkelerin açıklaması*. Rudall, Carte & Company.
- Bulut, S. (2024). Tarihsel süreçte flütün gelişimi ve ileri flüt tekniklerinin günümüz Türk bestecileri tarafından kullanımı üzerine bir inceleme. *Kesit Akademi Dergisi*, (10), 127-150.
- Davis, J. E. (1997). *Genişletilmiş alto flüt: Alto flütün tarihi ve gelişimi ile modern alto flüt tasarımının, alto flüt repertuarı ve pedagojik materyallerdeki genişletilmiş teknikler üzerindeki etkisinin incelenmesi* (Tez No: 981441), [Doktora Tezi, Arizona Üniversitesi]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Davis, M. J. (1993). *Genişletilmiş flüt tekniklerinin öğretimi için yaratıcı stratejiler: “flüt ve bant için Dream Weaving” başlıklı özgün bir eserin yorumlanması ve analiziyle birlikte pedagojik bir yaklaşım* (Tez No: 9320966) [Doktora Tezi, Teachers College, Columbia Üniversitesi]. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Davis, N. (2014). *Virtüöz flütte Boehm sisteminin gelişimi ve modern flüt müziği üzerindeki etkisi* (Tez No:133-140) [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. California Eyalet Üniversitesi, Northridge.
- Delisle, J. (2017). Genişletilmiş teknikler ve gelenek ile avangart arasındaki kopuş: Flüt Örneği; *Montreal Üniversitesi, Müzik Fakültesi* (34).
<https://www.researchgate.net/publication/334170588>
- Mimaroğlu, İ. (1995). *Müzik Tarihi*. Varlık Yayınları.

- Günel, A. (2016). Flüt eğitimi ve öğretim sürecinde karşılaşılan yapısal problemler. *Kastamonu Eğitim Dergisi* 341-352.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi temel kavramlar ilkeler yaklaşımlar* (1. Baskı). Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Evrensel Müzikeyi.
- Uçan, Ali. (2018). *Müzik eğitimi temel kavramlar ilkeler yaklaşımlar*. (4. Baskı). Arkadaş Yayınevi.
- Quantz, J. J. (1966). *Flüt çalmak üzerine* (E.R. Reilly, Çev.). Faber and Faber. (Orijinal eser 1752 yılında yayımlandı).
- Özden, H. (2014). Flütün tarihsel gelişimi ve modern flüt tekniklerinin analizi. *Müzik Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 22-34.
- Karasar, N. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaygısız, M. (2005). *Müzik tarihi başlangıçtan günümüze müziğin evrimi*. Kaynak Yayınları.
- Robinson, S. E. (2022). *Barok dönemden günümüze flüt artikülasyonunun evrimi: Flüt yapısı ve tasarımındaki değişimler ile çalgının çalmasına yönelik artikülasyon teknikleri* (Tez No: 29322516) [Doktora Tezi].
- Sadie, S. (Ed.). (1984). *The New Grove müzik aletleri sözlüğü*. Londra: Macmillan.
- Somakcı, P. (2005). Mesleki müzik eğitiminde çalgı öğretimi ve çalgı öğretim elemanlarına düşen görevler. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 320, 13-16
- Say, A. (2002). *Müziğin kitabı*. Müzik Ansiklopedisi.
- Say, A. (2005). *Müzik ansiklopedisi*. Müzik Ansiklopedisi.
- Sönmez, T. (2020). Nefesli çalgıların akustik yapısına genel bir bakış. *Müzik ve Bilim Dergisi*, 8(2), 45-58.
- Say, A. (1997). *Müzik Tarihi*. Müzik Ansiklopedisi.
- Toff, N. (1985). *Flüt kitabı: Öğrenciler ve yorumcular için eksiksiz bir rehber*. Scribner.
- Thomas, B. (1975). Rönesans flütü. *Early Music*, 3(1), 2-10.
- <http://www.jstor.org/stable/3125300>

- Willis, M. E. (1982). *Solo flüt için avangart edebiyatın notasyonu ve icrası* (Tez No:8226445)
[Doktora tezi] Florida Üniversitesi. ProQuest Dissertations & Theses Global.
- Yıldız, M. (2019). Çalgıların organolojik sınıflandırılması: Sachs-Hornbostel sisteminin eleştirisi. *Sanat ve Kültür Araştırmaları*, 5(3), 77-89.